

ברכו את ה' המבורך

טור אורח חיים הלכות ברכות השחר ושאר ברכות סימן נז

ואומר ש"צ ברכו את ה' המבורך ועונין אחריו ברוך ה' המבורך לעולם ועד כתב הרב ר"מ מרוטנבורג שאין צריך ש"צ לחזור ברוך ה' המבורך אבל הר"ר יהודה ברצלוני כתב שצריך לחזור ברוך ה' המבורך

בית יוסף אורח חיים סימן נז

ואומר שליח ציבור ברכו את ה' המבורך וכו'. אבל הר"ר יהודה ברצלוני כתב שצריך לחזור. בסוף פרק שלשה שאכלו אמרינן בירושלמי (ה"ג) שמואל אמר אני איני מוציא עצמי מן הכלל התיבון הרי הקורא בתורה ואומר ברכו א"ר אבין מכיון דהוא אומר המבורך אף הוא אינו מוציא עצמו מן הכלל: וכתבו שם הר"ר יונה (לו: ד"ה מכיון) והרא"ש (סי' כו) הר"ר יהודה ברצלוני כתב בשם רבינו סעדיה שהעולה לס"ת אחר שאמר ברכו והעונין אומרים ברוך ה' המבורך לעולם ועד גם הוא יש לו לחזור ולומר ברוך ה' המבורך כי היכי דאמרינן לעיל דהמברך ברכת המזון חוזר למקום שפסק ואומר ברוך שאכלנו משלו ובטובו חיינו כמו שאמרו האחרים הכי נמי חוזר ואומר מה שאמרו האחרים ואף על פי שאומר המבורך לא הוציא עצמו מן הכלל הכי נמי המברך כשאומר נברך לא הוציא עצמו מן הכלל אפילו הכי חוזר ואומר ברוך שאכלנו משלו ע"כ ומשם נלמד לשליח ציבור ונהגו העולם כדברי הר"ר יהודה ברצלוני ז"ל:

תהלים פרק קג, ט-כב

(יט) ה' בְּשִׁמּוֹת הַכִּיּוֹן בְּקִצּוֹ וּמְלֻכּוֹתָיו בְּכֹל מְשָׁלָה: (כ) בָּרְכוּ ה' מְלֹאכֵיו גְּבֵרֵי כַח עֲשֵׂי דְבָרוֹ לְשִׁמְעַע בְּקוֹל דְּבָרוֹ: (כא) בָּרְכוּ ה' כָּל צְבָאֵי מְשָׁרְתָיו עֲשֵׂי רְצוֹנוֹ: (כב) בָּרְכוּ ה' כָּל מְעֻשָׂיו בְּכֹל מְקוֹמוֹת מְמֻשְׁלָתוֹ בָּרְכֵי נַפְשֵׁי אֶת ה':

ספר מלחמת מצוה - לרבינו מאיר ב"ר שמעון המעילי

ונבאר הנה פירוש ברכו, לפי שהוא דבר של קדושה ואינו נאמר אלא בעשרה. והתקינו לומר השליח צבור ברכו את י"י המבורך, והצבור עונין ברוך י"י המבורך לעולם ועד, על דרך שאמר דוד (תהלים קג, כ - כב) ברכו י"י מלאכיו גבורי כח עושי דברו לשמוע בקול דברו ברכו י"י כל מעשיו בכל מקומות ממשלתו כרכי נפשי את י"י. אמר תחלה ברכו י"י מלאכיו גבורי כח וגו' כנגד החסידים שבודדו, ולא אמר כל לפי שהם מעטים. וקראם גבורי כח, שהם כובשים יצרים על יראת יוצרם. ואמרו איזהו גבור הכובש את יצרו, וכן דרשו מקרא זה במסכת קדושין בפרק בתרא (מ. א). ואמר לשמוע בקול דברו, שהשמייה היא על מצות לא תעשה, שאין בה אלא שמייה בלבד, שאין בה שום מעשה אלא שנמנע מעבור על המצוה בכבישת יצרו. וכמו שדרשו שם כל שבא דבר ערוה לידו ונצל הימנה נותנין לו שכר כעושה מצוה, כגון יוסף באשת פוטיפר, וכגון הגי חסדי קדישי בהנך מטרונייתא וכיוצא בהם. ועל זה אמרו (סנהדרין צג, א) גדולים צדיקים יותר ממלאכי השרת. וכמו שהארכנו בזה במקום אחר.

ואמר אחר כך ברכו י"י כל צבאיו, כנגד העליונים. ואמר בהם כל, לפי שאין להם יצר הרע מונע, רק שעושים כולם שליחותם כפי שגור עליהם הבורא תחלה, ואין להם סבה מונעת כלל. ואמר ברכו י"י כל מעשיו וגו', כנגד כל הפעולות, הם החי והצומח והדומם. כי בכלם נראה ממשלת השם יתברך וחכמתו. וכפל אותו, כי בחי נראה לעין, כי מטפת הזרע נעשה ולד בעל חיים בעור ובשר גידים ועצמות, ותקון כל איבריו בהרגש השמע ובראות ושאר הטבעים רבים. וכן בצומח נראו

אוצר פירושי הראשונים על התפילות <תפילה למשה> עמוד מס 185 א לומיאנסקי, אהרן שרגא הלוי הודפס ע"י תכנת אוצר החכמה